

**АЦІКАВЛЕННЯ РУХОВОЮ АКТИВНІСТЮ ДІВЧАТ 1-ГО КЛАСУ
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО ЛІЦЕЮ В 1995-99РР.
ZAINTERESOWANIA AKTYWNOŚCIĄ RUCHOWĄ DZIEWCZĄT
I KLAS LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO W LATACH 1995 – 1999**

АНЖЕЙ РОКИТА, ТАДЕУШ ЖЕПА
ANDRZEJ ROKITA, TADEUSZ RZEPA

*Академія фізичного виховання, Вроцлав, Польща
Akademia Wychowania Fizycznego Wrocław, Polska*

Wychowanie jako świadomie organizowana działalność społeczna, której celem jest wywoływanie zamierzonych zmian w osobowości człowieka, obejmuje zarówno sferę poznawczo-instrumentalną, jak i aksjologiczną. Ma ona na celu wszechstronne przygotowanie wychowanków do życia w skomplikowanym, współczesnym, dynamicznie zmieniającym się świecie, do aktywnego i twórczego w nim uczestnictwa (Okoń, 1987). Integralną częścią wychowania jest wychowanie fizyczne. Jest ono procesem długotrwałym i złożonym. Naczelnym celem tego wieloletniego i wieloetapowego procesu wychowawczego jest wszechstronne przygotowanie młodzieży do uczestnictwa w kulturze fizycznej.

Istnieje zatem pilna potrzeba nowego spojrzenia na kulturę fizyczną. Jest wysoce prawdopodobne, że większość negatywnych lub lekceważących postaw wobec kultury fizycznej wśród ludzi dorosłych ma swoje źródło we wcześniejszych doświadczeniach wyniesionych ze szkoły i lekcji wychowania fizycznego. Trudno bez pozytywnego stosunku emocjonalnego i umiejętności uprawiania wybranej dziedziny sportu, możliwej do wykorzystania w każdym wieku, liczyć na zmiany w tej dziedzinie życia (Piotrowska, 1993).

Wszelkie działania wychowawcze oraz wysiłki nauczycieli wychowania fizycznego powinny iść w kierunku jak najwcześniejszego i pełnego oddziaływania na świadomość jednostki. Nawyki i postawy dzieci z zakresu kultury fizycznej powinny wynikać z ich świadomego i aktywnego udziału w procesie nauczania.

Jak wykazał Rokita (1997) istnieje możliwość zmian postaw wobec kultury fizycznej w procesie wychowania fizycznego. Okazało się, że jednym z warunków, które powinien spełnić współczesny nauczyciel jest działanie zgodne z cyklem prakseologicznym postulowanym przez Demela (1961), a przytaczanym przez wielu współczesnych badaczy kultury fizycznej (Osiński, 1996; Grabowski, 1997 i inni). Dla potrzeb pracy przyjęto składniki cyklu prakseologicznego podejmowanego przez nauczycieli wychowania fizycznego za Osińskim (1996): uświadomienie celu – diagnoza – prognoza – realizacja – ocena i wnioskowanie pedagogiczne.

W dwuletnim eksperymencie pedagogicznym, Rokita (1997) wykazał możliwość systemowego planowania i realizację zajęć wychowania fizycznego w szkołach ponadpodstawowych publicznych, z ich tradycyjną strukturą organizacyjną, uwzględniając zainteresowania aktywnością ruchową uczniów (zgodnie ze składnikami cyklu prakseologicznego). Prowadząc badania ciągłe (od 1995 roku), których przedmiotem są zainteresowania aktywnością ruchową młodzieży, autor pragnie udowodnić, iż wyżej wymienione zainteresowania są różne w zależności od płci, miejscowości, wieku badanych, pory roku i wielu innych czynników (Rokita 1995; 1996; 1997; 1998).

Na podstawie doniesień literaturowych (Frömel K., Powolny L., Ludva P. 1996; Frömel K., Formánková S., Bartoszewicz R., Koszczyk T. 1996; Nowocień J. 1993; Rokita A. 1995; 1997; 1998; Strzyżewski S., Górna K. 1989) przyjęto, że zainteresowania aktywnością ruchową dziewcząt I klas liceum ogólnokształcącego w ciągu pięciu kolejnych pomiarów badawczych (1995 – 1999) ulegają zmianom. W celu weryfikacji postawionej hipotezy, postanowiono odpowiedzieć na następujące pytanie badawcze:

1. Jakim tendencjom ulegają zainteresowania aktywnością ruchową dziewcząt I klas liceum ogólnokształcącego w latach 1995 – 1999 ?

W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego posługując się techniką ankiety nt „Moje ulubione formy aktywności ruchowej, których chciałbym uczyć się na lekcjach wychowania fizycznego” (Rokita, 1997). Badania wykonano pięciokrotnie (zawsze na pierwszej lekcji wychowania fizycznego w roku szkolnym) w kolejnych latach (1995, 1996, 1997, 1998, 1999). Zdiagnozowano zainteresowania 584 uczennic I klas liceum ogólnokształcącego w ciągu pięciu kolejnych lat (w 1995 – 112 osób, 1996 – 115, 1997 – 119, 1998 – 110, a w 1999 roku – 124 dziewczęta). Średnia wieku badanych uczennic wynosiła 15 lat i dwa miesiące.

Testem współczynnika korelacji Pearsona weryfikowano hipotezę istnienia związku liniowego między zainteresowaniami poszczególnymi formami aktywności ruchowej dziewcząt, a latami w których wykonywano badania. Przyjęto, za Ostasiewiczem i wsp. (1995), że jeżeli współczynnik korelacji wynosi:

- mniej niż 0,2 to praktycznie brak związku liniowego między badanymi cechami;
- 0,2 – 0,4 – istnieje zależność liniowa wyraźna, lecz niska;
- 0,4 – 0,7 – zależność umiarkowana;
- 0,7 – 0,9 – zależność znacząca;
- powyżej 0,9 – zależność bardzo silna.

Okazało się, iż istnieje zależność liniowa znacząca (dodatnia) między zainteresowaniami dziewcząt koszykówką, piłką nożną, kolarstwem, a rokiem wykonania badań. To znaczy, iż wraz z upływającymi latami zainteresowanie dziewcząt wyżej wymienionymi formami aktywności ruchowej wzrasta. Okazało się również, że istnieje zależność liniowa znacząca (ale ujemna) między zainteresowaniami dziewcząt wrotkarstwem, łucznictwem, tańcem towarzyskim, badmintonem, a rokiem wykonania badań. To znaczy, iż wraz z upływającymi latami zainteresowanie dziewcząt wyżej wymienionymi formami aktywności ruchowej maleje. Zależność liniowa umiarkowana (dodatnia) istnieje między zainteresowaniami uczennic piłką ręczną, innymi nie wymienionymi formami aktywności ruchowej, a rokiem wykonania badań, natomiast ujemna między zainteresowaniami badanych gimnastyką, lekkoatletyką, narciarstwem, jeździectwem, a drugą cechą dla opisywanego badania. Wykonując powyższą analizę statystyczną, zauważono brak związku liniowego między zainteresowaniem dziewcząt piłką siatkową, tenisem stołowym, tenisem ziemnym, kulturystyką, judo – karate, a rokiem wykonania badań. Dla zainteresowań dziewcząt trzema pozostałymi formami aktywności ruchowej (pływaniem, łyżwiarstwem oraz ringiem) w poszczególnych pięciu latach istnieje zależność liniowa, niska, jak również ujemna (tabela 1).

W ciągu pięciu lat badań (1995 – 1999), zawsze największym zainteresowaniem w grupie dziewcząt cieszyło się pływanie. Ponad pięćdziesięcio-procentowym zainteresowaniem uczennic cieszyły się również piłka siatkowa oraz koszykówka. Dużym zainteresowaniem cieszyło się : łyżwiarstwo, narciarstwo, jeździectwo. Najmniejszą popularnością w badanej grupie dziewcząt cieszyło się ringo, kulturystyka oraz inne nie wymienione w ankiecie formy aktywności ruchowej (tabela 1).

Tabela 1. Zainteresowania aktywnością ruchową dziewcząt klas I liceum ogólnokształcącego w latach 1995 - 1999 (w %)

Formy aktywności ruchowej	1995	1996	1997	1998	1999	•	Współ. Korelacji Pearsona
Piłka nożna	14	15	14	16	16	15	0,7906 p. = 0,111
Koszykówka	56	56	56	58	58	56,8	0,8660 p. = 0,058
Piłka siatkowa	64	70	66	72	62	66,8	- 0,0762 p. = 0,903
Piłka ręczna	18	20	16	20	24	19,6	0,6396 p. = 0,245
Pływanie	74	75	80	75	72	75,2	- 0,2144 p. = 0,729
Łyżwiarstwo	50	46	58	44	47	49	- 0,2309 p. = 0,709
Gimnastyka	34	30	32	33	22	30,2	- 0,6894 p. = 0,198
Lekkoatletyka	22	20	18	20	20	20	- 0,4472 p. = 0,450
Narciarstwo	48	50	54	47	42	48,2	- 0,5413 p. = 0,346
Tenis stołowy	50	48	50	46	51	49	0,0000 p. = 1,00
Tenis ziemny	42	44	44	48	41	43,8	0,1179 p. = 0,850
Jeździectwo	52	50	58	46	41	49,4	- 0,6436 p. = 0,241
Badminton	30	40	40	30	36	35,2	- 0,7285 p. = 0,163
Ringo	5	6	4	9	3	5,4	- 0, 687 p. = 0,913
Wrotkarstwo	32	34	34	22	16	27,6	- 0,8512 p. = 0,067

Taniec towarzyski	35	38	36	35	16	32	- 0,7181 p. = 0,172
Kulturystyka	12	10	10	6	9	9,4	- 0,1890 p. = 0,761
Judo - karate	26	24	26	30	22	25,6	- 0,1066 p. = 0,865
Kolarstwo	16	16	18	18	30	19,6	0,8041 p. = 0,101
Łuczniectwo	27	30	28	14	10	21,8	- 0,8667 p. = 0,057
Inne	8	10	6	15	12	10,2	0,5885 p. = 0,297

PISMIENNICTWO:

1. Demel M. (1961), *Pryba rewizji metodyki wychowania fizycznego, Wychowanie Fizyczne i Higiena Szkolna*, nr 7.
2. Frömel K., Powolny L., Ludva P. (1996), *Struktura sportovních zájmů v olomouckém a katowickém regionu z hlediska profesní přípravy učitelů tělesné výchovy, [w:] Efekty kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej, PTNKF, AWF w Katowicach.*
3. Frömel K., Formánková S., Bartoszewicz R., Koszycz T. (1996), *Sportovní zájmy žáků wrocławského a olomouckého regionu z hlediska pojetí školní tělesné výchovy, [w:] Efekty kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej, PTNKF, AWF w Katowicach.*
4. Grabowski H. (1997), *Teoria fizycznej edukacji, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.*
5. Nowocień J. (1993), *Sport i olimpizm w świadomości uczniów szkół³ podstawowych i średnich, [w:] Przeglądowa konferencja naukowa, AWF '92, Warszawa.*
6. Okoń W. (1987), *Słownik pedagogiczny, PWN, Warszawa.*
7. Osiński W. (1996), *Zarys teorii wychowania fizycznego, AWF Poznań.*
8. Ostasiewicz S., Rusnak Z., Siedlecka U. (1995), *Statystyka elementy teorii i zadania, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Wrocław.*
9. Piotrowska H. (1993b), *Poszukiwania nowoczesnego programu wychowania fizycznego, Zeszyty Naukowe AWF we Wrocławiu, 57.*
10. Rokita A. (1995), *Zainteresowania uczniów liceów ogólnokształcących zespołowymi grami sportowymi, [w:] Zespołowe gry sportowe w wychowaniu fizycznym i sporcie, III Konferencja Naukowo-Metodyczna, Wrocław 20-21 X 1994.*
11. Rokita A. (1996), *Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów szkoły średniej, a planowanie i realizacja zajęć dydaktycznych z wychowania fizycznego [w:] Efekty kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej, PTNKF, Katowice.*
12. Rokita A. (1997), *Zainteresowania formami aktywności ruchowej, a postawa wobec kultury fizycznej uczniów szkół ponadpodstawowych, AWF Wrocław, praca doktorska.*
13. Rokita A. (1998), *Konstruowanie programu z zajęć wychowania fizycznego, jako przykład zaspakajania zainteresowań formami aktywności ruchowej uczniów szkół ponadpodstawowych [w:] Młoda sportowa nauka Ukrainy. Lwowski Państwowy Instytut Kultury Fizycznej.*
14. Strzyzewski S., Górna K. (1989), *Lekcje wychowania fizycznego i sport w opinii uczniów i uczennic, AWF Katowice.*

GIRLS INTEREST IN MOTORIAL ACTIVITY OF THE FIRST FORM SECONDARY SCHOOL IN THE 1995 - 1999

ANDRZEJ ROKITA, TADEUSZ RZEPA
Academy of Physical Education Wrocław, Poland

Key words: girls interest in motorial activity, secondary school

The aim of my research was to find answer for fundamental question: What change interest in motorial activity are girls of the first form Secondary School? In this aim I have surveyed 584 girls. The subject in inquiry which I used was: My the most favourite motorial activity, which I would like to learn during the physical education (Rokita 1997).